

О. Г. Смірнов,

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0109-5016>

ПРАВОВА ОХОРОНА КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ ТА НОУ-ХАУ: ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: alisa-d@ukr.net

Питання щодо правової охорони комерційної таємниці та ноу-хау є вельми актуальним. Тому метою даної статті є визначення підходів щодо розуміння комерційної таємниці та ноу-хау в чинному законодавстві України та проблемні аспекти їх охорони. Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Використання цих методів дало можливість описати проблеми щодо правової охорони комерційної таємниці та ноу-хау. Результати: виходячи із правової природи комерційної таємниці та ноу-хау розкрито зміст «права доступу» до даних видів конфіденційної інформації, як більш адекватного терміна, на відміну від «права на» комерційну таємницю та ноу-хау. Зроблено висновок, що суб'єктивного права на комерційну таємницю та ноу-хау не існує, а мова йде про захист охоронюваного законом інтересу особи, яка фактично контролює таку інформацію. **Обговорення:** умови охороноздатності комерційної таємниці та ноу-хау національним законодавством залишаються недостатньо врегульованими, про що свідчить і судова практика України.

Ключові слова: охоронюваний законом інтерес; інформація з обмеженим доступом; конфіденційна інформація; комерційна таємниця; ноу-хау.

Постановка проблеми та її актуальність. Правовий режим таких об'єктів цивільного права, як комерційна таємниця та ноу-хау, хоч і описаний у своїх працях науковцями України, однак потребує більш детального дослідження та аналізу, з урахуванням економічного розвитку держави та змін до законодавства. Таке наукове дослідження має ґрунтуватися на відповідній методологічній базі. Можливо тому умови охороноздатності комерційної таємниці та ноу-хау національним законодавством залишаються недостатньо врегульованими, про що свідчить і судова практика України.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Питання щодо специфіки правової охорони комерційної таємниці та ноу-хау розглядаються багатьма науковцями як в Україні, так і за її межами.

Зокрема, теоретичні засади інформаційно-правових явищ і окремі аспекти щодо проблеми охорони інформації, конфіденційної інформації (комерційної таємниці та ноу-хау) висвітлені у наукових працях Азімова Ч.Н., Бачило І.Л., Бегової Т.І., Богуславського М.М., Венгерова А.Б., Власової О.В., Дідук А.Г., Дозорцева В.А., Жукова В.І., Ізмайлової О.В., Капіці Ю.М., Копилова В.А., Коссака В.М., Кохановської О.В., Крижної В.М., Кузьміна А.Е., Кулініч О.О., Носік Ю.В., Підпригори О.А., Підпригори О.О., Петрова Є.В., Погуляєва С.Ю., Попова О.В., Розенберга В., Рощина О.П., Саніахметової Н.О., Северіна В.А., Сергеева О.П., Сіренка І.А., Слядневої Г.О., Топалової Л.Д., Чобота О.А., Шершеневича Г.Ф., Шишки Р.Б., Штумпфа Г. та ін.

Питання щодо правової охорони комерційної таємниці та ноу-хау є вельми актуальним. Тому

метою цієї статті є визначення основних підходів щодо розуміння комерційної таємниці та ноу-хау в чинному законодавстві України та проблемні аспекти їх охорони.

Для досягнення поставленої мети вирішуються наступні завдання: дослідити правову природу, поняття і зміст комерційної таємниці та ноу-хау; проаналізувати співвідношення цих понять; специфіку їх охорони.

Виклад основного матеріалу. Комерційна таємниця та ноу-хау вважаються достатньо новими об'єктами в науці цивільного права, якщо порівнювати їх із такими об'єктами як, наприклад, речі, що вважаються класичними. Можна сказати, що комерційна таємниця та ноу-хау відносяться до так званих «нетілесних» об'єктів права, які науковці називають «нетиповими», оскільки їм притаманні такі ознаки-властивості, які не вписуються в схему юридичних властивостей класичних об'єктів цивільного права [1, с. 30-38]. Отже правовий режим таких об'єктів цивільного права як комерційна таємниця та ноу-хау потребує більш детального дослідження та аналізу з урахуванням їх правової природи та притаманних їм властивостей і ознак.

На нашу думку, суть такого дослідження полягає у наступному. Властивості та ознаки, які об'єктивно притаманні таким нетиповим об'єктам цивільного права, як комерційна таємниця та ноу-хау, з яким закон може пов'язувати певні правові наслідки, не досліджуються правом. Отже, юристи мають користуватися тими даними про властивості таких об'єктів, які були отримані вченими в галузі наук, які безпосередньо їх досліджують, оскільки є фахівцями в даній сфері знань, зокрема, точних наук.

Отже терміни «комерційна таємниця» та «ноу-хау» не є суто юридичними, і наука про право безпосередньо їх не вивчає. Вона тільки враховує притаманні їм властивості, які були встановлені вченими у галузі точних наук, і пов'язує з ними певні правові наслідки. Саме відомості про такі властивості й мають значення для науки цивільного права. Оскільки відомо, що право безпосередньо має справу не з об'єктами (речами), а з такими їх властивостями, з яких за законом повинні витікати певні обов'язкові дії людей, тобто ці властивості

об'єктів (речей) виступають в законі юридичними фактами, з яких випливають права та обов'язки [2].

Можна сказати, що процес дослідження нетипових об'єктів цивільного права потребує вирішення цілого ряду проблем. Зокрема, певні труднощі щодо даного дослідження можуть полягати у тому, що він потребує спільних наукових досліджень представників різних наук, а отримані результати повинні бути придатними для взаємного наукового впровадження [3].

Чинне законодавство України виходить із концепції права власності на результати інтелектуальної, творчої діяльності, а отже відповідно й на комерційну таємницю та ноу-хау [4]. Також розміщення та зміст юридичних норм про суб'єктивне право на комерційну таємницю в чинних Цивільному кодексі України (глава 46) [5] та Господарському кодексі України (ст. 162) [6] виражають позицію законодавця. В юридичній літературі серед науковців також переважає точка зору, що на об'єкти права інтелектуальної власності, до яких відносять комерційну таємницю та ноу-хау, - може існувати право власності.

З такою позицією законодавця та науковців, які виходять із пропріетарної теорії щодо результатів інтелектуальної, творчої діяльності в цілому та комерційної таємниці і ноу-хау, зокрема, не можна погодитися. Так, О.В. Кохановська справедливо зазначає, що закріплення права власності на інформацію є ні чим іншим, аніж механічним, штучним перенесенням речово-правових конструкцій у сферу нематеріальних об'єктів [7]. Насправді, виходячи із нематеріального характеру комерційної таємниці та ноу-хау, ними не можна володіти, користуватися чи розпоряджатися так само, як і матеріальними речами, на відміну від матеріальних носіїв, на яких вони знаходяться. При буквальному тлумаченні змісту права власності зрозуміло, що комерційною таємницею та ноу-хау не можна володіти, користуватись чи розпоряджатись так само, як і річчю. При відомих умовах право власності на індивідуально-визначену річ може бути захищене одним із речово-правових способів захисту права власності (віндикаційним чи негаторним позовом), які не

можуть бути застосовані щодо комерційної таємниці та ноу-хау [8].

Відповідно, якщо комерційною таємницею та ноу-хау не можна володіти як річчю, то вона не може належати особі (фізичній чи юридичній) на праві власності.

Також терміни «власник» або «володілець» не використовуються в ЦК України, зокрема щодо комерційної таємниці, а закріплено, що це особа, яка законно контролює таку інформацію (ст. 505). При цьому маються на увазі фактичні дії особи щодо такої інформації, оскільки юридична монополія на неї не передбачена законом. Відповідно щодо комерційної таємниці та ноу-хау особа може мати тільки фактичну монополію. Тому доречно було б так і вказати у ст. 505 ЦК України, що це особа, яка фактично контролює комерційну таємницю [2].

Що ж стосується користування і розпорядження, то вони в класичному розумінні також не притаманні комерційній таємниці та ноу-хау, оскільки некоректно застосовувати їх до нетілесних, неосяжних об'єктів. Можливо тут слід використовувати інші терміни, які будуть відповідати юридичній природі саме даних видів інформації [2].

Взагалі слід сказати, що при дослідженні комерційної таємниці та ноу-хау, доцільно виходити не із норм, закріплених у чинному законодавстві України, яке має певні недоліки та неузгодженості між собою щодо регулювання інформаційних відносин і, зокрема, комерційної таємниці та ноу-хау, а з правової природи вказаних об'єктів. Тому норми чинного законодавства України мають відповідати саме юридичній природі комерційної таємниці та ноу-хау.

Піддається критиці також позиція законодавця, щодо віднесення всієї комерційної таємниці до об'єктів права інтелектуальної власності (ст. 420 ЦК України).

Це питання не має однозначного вирішення, оскільки на протязі багатьох років комерційна таємниця і ноу-хау не знаходили свого місця в праві. Тому в науці цивільного права питання щодо самостійності правового інституту комерційної таємниці носить дискусійний характер.

Специфіка правового режиму інформаційних відносин у порівнянні з традиційними

виключними правами визначається різним характером та властивостями об'єктів. Комерційна таємниця та ноу-хау – об'єкти з особливими властивостями, які відрізняються від тих, що призначені для практичного використання. Тому правовий режим комерційної таємниці та ноу-хау будуються інакше, ніж для класичних об'єктів виключних прав. Об'єкти виключного права – результати інтелектуальної, творчої діяльності, призначені для практичного використання в економічному обороті, а з комерційною таємницею та ноу-хау, як повідомленням, що містять секретні (конфіденційні) відомості - можна тільки ознайомлюватися або пізнавати їх зміст, за наявності відповідного доступу.

Відповідно зміст ознайомлення складає процес пізнання і може навіть не включати рекомендацій щодо їх використання. Він не обов'язково може бути пов'язаний із матеріальною або іншою об'єктивною формою фіксації відомостей. У цьому випадку можна обмежити доступ до комерційної таємниці та ноу-хау або обмежити ознайомлення з нею (фактична монополія), та й то, тільки неправомірно. Наприклад, у випадку порушення виключного права, використання результату творчої діяльності можна заборонити або витребувати його в натурі тощо, а інформація, з якою людина уже ознайомила (правомірно чи неправомірно), не може бути примусово вилучена з її пам'яті. Що ж стосується особи, яка самостійно і добросовісно визначила інформацію як комерційну таємницю, їй не можна заборонити контролювати таку інформацію (ст. 162 ГК України). Тому відмінність правового механізму інформаційних відносин від механізму традиційних виключних прав, виражається, перш за все, в незастосуванні поняття «використання» [8].

Суттєво відрізняється і механізм розпорядження, який виражається в повідомленні відомостей, що включає передачу їх певній особі (колу осіб) або розповсюдження їх для загального повідомлення, серед невизначеного кола осіб. Розповсюдження – це вже повідомлення відомостей, які як такі виключним правом не охороняються. Отже розпорядження відомостями має інший зміст. Це вже не розпоряджен-

ня правом, якого немає, не угода, а здійснення фізичних дій з об'єктом – надання доступу до відомостей конкретній особі чи особам (тут можуть бути передбачені умови не розповсюджувати дані відомості іншим особам) або розповсюдження їх серед невизначеного кола осіб. Спеціального «права» щодо надання таких загальнодоступних відомостей не існує, таку можливість можуть мати будь-які особи, коло цих осіб ніяк юридично не обмежено. Для загальнодоступних даних існує варіант цього правомоччя – розкриття конфіденційності та надання доступу до даних за принципами, які діють для інформації даного виду, як, наприклад, для комерційної таємниці (ст. 505 ЦК України) [8].

Відповідно, противники теорії «інформація – об'єкт виключного права» [6, с. 15] вбачають різницю між комерційною таємницею і ноу-хау та результатами інтелектуальної, творчої діяльності в тому, що інформацію намагаються пізнавати, а об'єкти права інтелектуальної власності – використовувати, тому недопустимо змішувати дані поняття [6, с. 42-46].

Також комерційна таємниця і ноу-хау має ряд своїх специфічних ознак і властивостей. Серед їх великої кількості можна назвати такі важливі, як універсальність на відміну від інших об'єктів права інтелектуальної власності. Наприклад, якщо під винаходами, корисними моделями, промисловими зразками, торговельними марками та іншими об'єктами права інтелектуальної власності закон розуміє певні результати інтелектуальної діяльності, то під комерційною таємницею і ноу-хау належить розуміти повідомлення, що містить конфіденційні відомості, пов'язані з виробництвом, технологічною інформацією, управлінням, фінансами та іншою діяльністю.

Держава щодо цього спеціально встановила порядок оформлення, а також способи набуття та захисту об'єктів права інтелектуальної власності (як приклад можна привести патент на винахід). У свою ж чергу чинне законодавство України щодо комерційної таємниці та ноу-хау не вимагає офіційного визнання їх охороноздатності, а також державної реєстрації такої інформації чи виконання інших формальностей

(мається на увазі отримання різних охоронних документів, наприклад, свідоцтва чи патенту) та сплати державного збору. Це і слугує доказом того, що комерційної таємниці та ноу-хау існує тільки фактична монополія, а ніяк не легальна. Причому така фактична монополія також має відносний характер (ст. 162 ГК України). Отже щодо комерційної таємниці та ноу-хау відсутня ознака унікальності, неповторності, яка необхідна для об'єктів виключного права (наприклад, форма вираження товару в авторському праві чи змісту в патентному праві).

Відмінність між результатами творчої діяльності та комерційною таємницею і ноу-хау є також у тому, що у випадку порушення юридичної монополії щодо об'єктів права інтелектуальної власності, останні не припиняють свого існування, порушеним буде право на такі об'єкти. Разом із тим, порушення фактичної монополії щодо комерційної таємниці та ноу-хау, найчастіше призводить до того, що існування самого об'єкта правової охорони припиняється, оскільки такий об'єкт втрачає умови чи критерії охороноздатності (ст. 505 ЦК України). Виходячи зі сказаного, порушується «охоронюваний законом інтерес» щодо вказаних об'єктів і режим «конфіденційності».

Спеціальною рисою комерційної таємниці та ноу-хау є також дія *строку охорони*. Щодо об'єктів права інтелектуальної власності такий строк закріплено законодавством у вигляді конкретного відрізка часу і його закінчення призводить до припинення монопольного права його володільця. Що ж стосується комерційної таємниці та ноу-хау, то «*режим конфіденційності*» буде діяти до того часу, поки зберігається «*фактична монополія*» на неї у особи, що фактично її контролює, а також є передбачені законом умови її охороноздатності (ст. 505 ЦК України). Тобто, комерційна таємниця і ноу-хау як правові категорії існують, а законні інтереси особи захищаються доти, поки зберігаються всі ці умови.

Як бачимо, комерційна таємниця та ноу-хау мають ряд особливих ознак, які об'єктам права інтелектуальної власності взагалі не притаманні.

Отже віднесення всієї комерційної таємниці до об'єктів права інтелектуальної власності також є хибним. Цю гіпотезу також підтверджує той факт, що легальну монополію на таку інформацію чинним законодавством не закріплено. А щодо такого нетипового об'єкта яким є ноу-хау, то на законодавчому рівні він взагалі належним чином не врегульований.

Чинний Цивільний кодекс України закріпив норму щодо охорони комерційної таємниці органами державної влади, що проявляється в недопущенні недобросовісного комерційного використання такої інформації та її розголошення. Виключення становлять тільки випадки, коли таке розголошення необхідно для забезпечення захисту населення або коли не вжито заходів щодо її охорони від недобросовісного комерційного використання (ст. 507).

Отже особа, яка фактично контролює комерційну таємницю та ноу-хау повинна вжити всіх необхідних заходів щодо охорони їх конфіденційності (ст. 505 ЦК України). Дані заходи мають бути направлені на збереження конфіденційності (секретності) комерційної таємниці та ноу-хау.

Умовно можна виділити такі групи заходів по збереженню секретності комерційної таємниці: 1) технічні; 2) організаційні; 3) юридичні.

До групи технічних заходів можна віднести пов'язані з використанням різних технічних засобів, що перешкоджають несанкціонованому доступу до комерційної таємниці та ноу-хау. Зокрема, до них будуть відноситися наступні засоби: кодування повідомлень, що передаються по каналах електронного або факсимільного зв'язку; встановлення різноманітних пристроїв, які перешкоджають отриманню інформації в процесі її проходження по каналах зв'язку; використання апаратів для знищення документів і ряд інших правомірних заходів.

До групи організаційних заходів можна віднести щодо обмеження доступу (права доступу) до комерційної таємниці та ноу-хау працівників, що зазвичай мають справу з даним видом інформації. Такі організаційні заходи можуть бути пов'язані з введенням пропускнуго режиму на підприємствах; з обмеженням доступу (права доступу) осіб до конфіденційної інформації у

вигляді комерційної таємниці та ноу-хау та інші.

До групи юридичних заходів відносяться способи охорони комерційної таємниці та ноу-хау, які передбачають використання певного комплексу правових засобів, які надані законом і підзаконними актами особам, що фактично контролюють вказану інформацію. До таких можна віднести розроблення і прийняття локальних нормативних (корпоративних) актів: Перелік відомостей, що складають комерційну таємницю, Положення про конфіденційну інформацію (комерційну таємницю та ноу-хау) підприємства та інші. Також організацією може розроблятися ряд документів щодо регулювання трудових відносин із працівниками щодо охорони конфіденційної інформації (комерційної таємниці та ноу-хау), яка була надана йому для виконання трудових функцій.

Вказані заходи мають потрійний характер:

по-перше, посадові особи та працівники, які мають справу з комерційною таємницею та ноу-хау - зобов'язані зберігати їх у секреті; особи, які отримали доступ до подібної інформації повинні попереджатися, що така інформація є комерційною таємницею чи ноу-хау, та зобов'язані зберігати її в секреті (не розголошувати третім особам), а також нести відповідальність за недотримання режиму «конфіденційності». Часто така відповідальність передбачається у трудовому договорі чи укладається окремий договір (щодо нерозголошення комерційної таємниці та ноу-хау) з працівником;

по-друге, особа, що фактично контролює комерційну таємницю та ноу-хау має передбачити в контракті зі своїми контрагентами, яким надається доступ до такої інформації, обов'язок утримуватися від розголошення даної інформації третім особам і передбачити відповідальність за порушення цього. Одним із способів фіксації обов'язку щодо збереження конфіденційності інформації є зазначення на відповідних документах грифу «конфіденційно» чи «комерційна таємниця»;

по-третє, особа, що фактично контролює комерційну таємницю та ноу-хау має прийняти необхідні спеціальні заходи щодо недопущення несанкціонованого доступу третіх осіб до такої

інформації, зокрема, які будуть перешкоджати промислому шпигунству (контроль за недопущенням установки пристроїв для підслуховування тощо). Недотримання таких умов може бути перешкодою для захисту «законного інтересу» особи, що фактично контролює комерційну таємницю та ноу-хау. Така умова є обов'язковою для доказування в суді у випадку виникнення спору щодо порушення охоронюваного законом інтересу щодо комерційної таємниці чи ноу-хау.

Також важливим є те, що умова, яка підтверджує дотримання критеріїв віднесення інформації до комерційної таємниці та ноу-хау висувається і в законодавстві більшості зарубіжних країн.

Так, вимога щодо охорони конфіденційності інформації взаємопов'язана і з іншими критеріями охороноздатності, оскільки якщо інформація не зберігається в секреті, то вона може бути доступна необмеженому колу осіб. У цьому випадку зразу порушується умова незагальновідомості та нелегкодоступності інформації, в результаті чого втрачається її комерційна цінність, а як наслідок і режим «конфіденційності».

Отже особа, яка фактично контролює комерційну таємницю або ноу-хау має здійснювати фактичні дії, що направлені на створення «режиму обмеженого доступу» до інформації, яку вона вважає конфіденційною. Підставою створення такого режиму є ст.ст. 28, 29, 30 Закону України «Про інформацію» [2]. Необхідно підкреслити, що насправді ні держава, ні органи влади чи управління не створюють режиму охорони комерційної таємниці та ноу-хау, яку фактично контролює фізична або юридична особа, а саме останні, якщо вони хочуть її захистити повинні самостійно створити «режим обмеженого доступу» до такої інформації.

У свою чергу аналіз судової практики свідчить про те, що ні фізичні, ані юридичні особи, а також їх посадові особи, зазвичай, не мають достатнього досвіду щодо підстав і порядку описання конфіденційної інформації, яка і є охороноздатною, тобто підпадає під «режим обмеженого доступу». Відповідно це може бути лише інформація, що є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та су-

купності її складових є: невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з даним видом інформації (ст. 505 ЦК України). Завдяки цьому вона й має комерційну цінність і тільки тому може бути предметом захисту в суді.

Отже, об'єктивно притаманні комерційній таємниці ознаки у вигляді незагальновідомості та нелегкодоступності є тими ознаками, кожна з яких буде необхідною, а разом взяті, достатніми для інформації різного змісту: технічного, в тому числі, й ноу-хау, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці. У зв'язку з цим, як фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, так і юридичні особи, що мають намір охороняти відповідну інформацію будь-якого змісту саме як конфіденційну, повинні враховувати відповідні вимоги ст. 505 ЦК України.

Виходячи із вище викладеного можна констатувати, що право доступу до комерційної таємниці та ноу-хау базується на принципі конфіденційності. Мається на увазі, що комерційна таємниця та ноу-хау існують до того часу, поки відомості про них залишаються конфіденційними (недоступними іншим особам), тобто щодо такої інформації зберігається «режим конфіденційності». А отже можна сказати, що охороняється не сама комерційна таємниця та ноу-хау, а безпосередньо «законний інтерес» (чи «охоронюваний законом інтерес») особи, що фактично її контролює. У такому випадку мова йде не про «право на» комерційну таємницю чи ноу-хау, а про встановлення «доступу» (чи «права доступу») до відповідної інформації, з наступним захистом «охоронюваного законом інтересу» особи, що фактично її контролює. Отже, режим «комерційної таємниці» чи «ноу-хау» існує до того часу, поки дотримується її секретність (конфіденційність). Правова охорона може бути й у випадках, коли дані про них передані (надано доступ), наприклад, за договором іншій особі на основі конфіденційності. У такому разі сфера дії комерційної таємниці чи ноу-хау буде звужуватися за рахунок осіб, що фактично контролюють вказану інформацію [9].

Висновки. Виходячи із вище викладеного, можемо зробити висновок про те, що комерційна таємниця та ноу-хау, як об'єкти цивільного права, можна сказати взагалі не охороняються, оскільки їм не надається абсолютна правова охорона, незалежно від зовнішніх обставин. Щодо вказаної конфіденційної інформації по суті здійснюється захист інтересів суб'єктів, які законно її контролюють у зв'язку з відповідними об'єктами. Проте такий захист надається у зв'язку не стільки з внутрішніми властивостями самих об'єктів у вигляді комерційної таємниці та ноу-хау, скільки з урахуванням зовнішніх обставин, у яких вказані об'єкти функціонують.

Література

1. Жуков В.І. Підстави для розширеного тлумачення терміна «інформація» в чинному законодавстві України. *Інтелектуальна власність*. 2006. № 9. С. 30-38.
2. Дідук А.Г. Щодо деяких аспектів правової охорони конфіденційної інформації (комерційної таємниці та ноу-хау) в Україні. *Наше право*. 2013. № 9. С. 152-160.
3. Дідук А.Г. Особливості охорони комерційної таємниці та ноу-хау. *Питання інтелектуальної власності*: зб. наук. праць, присвячений Всеукраїнському тижню права. Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності / за ред. О.П. Орлюк. Київ: НДІ ІВ НАПрНУ, 2017. Вип. 15. С. 68-77.
4. Про інформацію: Закон України від 02 жовт. 1992 р. № 2657-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
5. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 11. Ст. 461.
6. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
7. Кохановська О.В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2006. 463 с.
8. Дідук А.Г. Осуществление прав на коммерческую тайну. Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита прав интеллек-

туальной собственности: монография. Харьков: Право, 2018. 696 с.

9. Дідук А.Г. «Охоронюваний законом інтерес» щодо конфіденційної інформації (комерційної таємниці та ноу-хау). *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 4 (108). С. 15-22.

References

1. Zhukov V.I. Pidstavi dlja rozshirenogo tлумачення термина «інформація» в чинному законодавстві України. *Intelektualna vlasnist*. 2006. № 9. S. 30-38.
2. Diduk A.G. Shhodo dejakih aspektiv pravovoi ohoroni konfidencijnoi informacii (komercijnoi taemnici ta nou-hau) v Ukraini. *Nashe pravo*. 2013. № 9. S. 152-160.
3. Diduk A.G. Osoblivosti ohoroni komercijnoi taemnici ta nou-hau. Pitannja intelektualnoi vlasnosti: zb. nauk. prac, prisvjachenij Vseukrainskomu tizhnju prava. Mizhnarodno-pravova ohorona intelektualnoi vlasnosti / za red. O.P. Orlyuk. Kiyv: NDI IV NAPrNU, 2017. Vip. 15. S. 68-77.
4. Pro informaciju: Zakon Ukraini vid 02 zhovt. 1992 r. № 2657-12. Vidomosti Verhovnoi Rady Ukraini. 1992. № 48. St. 650.
5. Civilnij kodeks Ukraini vid 16 sich. 2003 r. № 435-IV. Oficijnij visnik Ukraini. 2003. № 11. St. 461.
6. Gospodarskij kodeks Ukraini vid 16 sich. 2003 r. № 436-IV. Vidomosti Verhovnoi Radi Ukrainy. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. St. 144.
7. Kohanovska O.V. Teoretichni problemi informacijnih vidnosin u civilnomu pravi: monografija. Kyiv: Vidavnicho-poligrafichnij centr «Kyivskiy universitet», 2006. 463 s.
8. Diduk A.G. Osushhestvlenie prav na kommercheskuju tajnu. Harkovskaja civilisticheskaja shkola: osushhestvlenie i zashhita prav intelektualnoj sobstvennosti: monografija. Harkov: Pravo, 2018. 696 s.
9. Diduk A.G. «Ohoronjuvanij zakonom interes» shhodo konfidencijnoi informacii (komercijnoi taemnici ta nou-hau). *Teorija i praktika intelektualnoi vlasnosti*. 2019. № 4 (108). S. 15-22.

LEGAL PROTECTION OF TRADE SECRETS AND KNOW-HOW: PROBLEM ASPECTS

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: alisa-d@ukr.net

***The purpose of the article.** The issue of legal protection of trade secrets and know-how is very relevant. Therefore, the purpose of this article is to determine the basic premises of the approach to understanding trade secrets and know-how in the current legislation of Ukraine and the problematic aspects of their protection. **The methodological basis** of the research is general scientific and special methods of cognition. The use of these methods made it possible to describe the problems related to the legal protection of trade secrets and know-how. **Results:** based on the legal nature of commercial secrets and know-how, the meaning of the «right of access» to these types of confidential information was revealed, as a more adequate term, in contrast to the «right to» commercial secrets and know-how. It was concluded that the subjective right to trade secrets and know-how does not exist, and it is about the protection of the «legally protected interest» of the person who actually controls such information. **Discussion:** the conditions for the protection of trade secrets and know-how by national legislation remain insufficiently regulated, as evidenced by the judicial practice of Ukraine.*

The article «Legal protection of trade secrets and know-how: problematic aspects» examines the problematic issues of legal protection of such an atypical object of civil law as trade secrets and know-how, as well as ways to solve them. Based on the specifics of this object of civil law, the meaning of the «right of access» to trade secrets and know-how is revealed as a more adequate term, in contrast to the «right to» information. It was concluded that there is no subjective right to trade secrets and know-how, and it is about protecting the «legally protected interest» of the person who actually controls such information.

The legal regime of such objects of civil law as commercial secrets and know-how is not sufficiently described in Ukraine and requires a more detailed study, which should be based on a sound methodological basis. Perhaps that is why the conditions for the protection of commercial secrets and know-how remain insufficiently regulated by national legislation, as evidenced by the judicial practice of Ukraine.

***Key words:** interest protected by law; information with limited access; confidential information; commercial secret; know-how.*

Стаття надійшла до редакції 30.08.2022